

TƏHSİLDƏ İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARININ TƏTBİQLƏRİ

Xudayarov T.F.

(BDU, Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi)

tebrizxudayarov@gmail.com

Xülasə. *İşdə Təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqləri tədqiq olunmuşdur. Tədqiq nəticəsində Azərbaycanın təhsil sistemində müasir informasiya kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və təhsildə istifadə olunan multimedia tədris vasitələri öyrənilmişdir. Təhsildə bu istiqamətdə dövlət proqramları və təhsil ocaqlarının İKT avadanlıqları ilə təmin edilməsi.*

Açar sözlər: *Təhsildə İKT, Distant təhsil, Elektron kitabxana, Multimedia tədris vasitələri, Elektron məktəb.*

Hal hazırda informasiya cəmiyyətində təhsil sisteminin necə qurulması, təhsilin modernləşdirilməsi üçün hansı texnologiyalardan və necə istifadə edilməsi hazırda ən aktual məsələlərdən biridir. Təhsil sistemində müasir informasiya kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) tətbiqi bugün informasiya cəmiyyətinin zəruri tələblərindən biridir. Bu gün müasir dünyada ölkələrin rəqabət qabiliyyəti onların İKT-dən səmərəli istifadə etməsi ilə müəyyən olunur. Bu baxımdan təhsil sahəsinin informasiyalaşdırılması sürətli dövrünü yaşayır. İKT-nin təhsildə tətbiqi və integrasiyası Azərbaycan vətəndaşlarının müasir biliklərə və bacarıqlara malik olan yeni nəslinin formalaşdırılmasına birbaşa təsir edən yüksək mahiyyətli məsələdir.

Təhsil sahəsinin geniş şəkildə informasiyalaşdırılması prosesinə 2004-cü il avqustun 21-də Cənab Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq

edilmiş “Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər)” ilə başlanılmışdır. Həmin proqram çərçivəsində ölkə məktəblərinin kompüter avadanlıqları ilə təchizatı genişləndi. Dövlət proqramı çərçivəsində 2008-2009-cu illərdə Məlumat və Resurs mərkəzi yaradılıb, 20 məktəbin iştirakı ilə «Elektron məktəb» pilot layihəsinə başlanılıb və daha sonra Milli Təhsil portal hazırlanıb (www.edu.az) [1].

Təhsil sisteminin informasiyalaşdırılmasının əsas məqsədi müasir informasiya mədəniyyətinə malik şəxsiyyətlər yetişdirmək, ölkədə vahid təhsil və informasiya mühitini formalaşdırmaqdan ibarətdir. Bu mühit yeni informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə aşağıdakıları təmin etməlidir:

- ✓ Təhsilin keyfiyyətinin artırılması;
 - ✓ Yeni informasiya mədəniyyətinin formalaşdırılması;
 - ✓ Vətəndaşların bütün pillələrdə təhsil alma imkanlarının bərabərləşdirilməsi;
 - ✓ Vahid təhsil-informasiya sisteminin yaradılması
 - ✓ İnformasiya texnologiyalarının tədris prosesinə inteqrasiyanın təmin edilməsi, Milli elektron dərsliklərin hazırlanması və onların tədris prosesində tətbiqi, ənənəvi dərs vəsaitləri ilə inteqrasiyası, habelə köməkçi metodiki vasitələrin hazırlanması;
 - ✓ Təhsilin idarə edilməsi üzrə İKT-yə əsaslanan effektiv və şəffaf monitoring sisteminin və resurs mərkəzinin yaradılması;
 - ✓ Təhsil müəssisələrinin müasir İKT avadanlığı və İnternet/İntranet şəbəkəsi ilə təmin olunması;
 - ✓ Təhsilin informasiyalaşdırılması prosesinin elmi təminatının və informasiya texnologiyalarına əsaslanan müasir təlim üsullarının hazırlanması;
- Bu gün İKT-nin təhsilə tətbiqi sahəsində inkişafın əsas istiqamətlərindən birində Distant təhsildir. Təhsil prosesində yeni metodların yaradılması və yeni metodlardan istifadə etməklə distant (məsafədən) təhsil texnologiyasının tətbiqidir.

Distant təhsilin baza xüsusiyyətlərinə aşağıda göstərilənlər aid edilir:

1. Əhəlinin təhsil alma imkanlarının artması
2. İnformasiyanın radikal olaraq tamamilə yeni forma və məzmununda çatdırılmasının təmin olunması
3. Biliklərin daha təkmil qaydada qiymətləndirilməsi imkanlarının artması, test texnologiyasının tətbiqi və nəticələrin analitik sistemlərin köməyi ilə təhlili və s.

Distant təhsillə məşğul olan tədris müəssisələrini əsasən 3 kateqoriyaya ayırmaq olar:

1. Yalnız distant təhsillə məşğul olan təhsil müəssisələri

2. Mütəxəssislərin təkminləşdirilməsi və yenidən hazırlanması üzrə fəaliyyət göstərən müəssisələr
3. Eyni zamanda həm ənənəvi təhsil, həm də distant təhsillə məşğul olan təhsil müəssisələri [2].

Ədəbiyyat

1. <http://www.anl.az/down/meqale/2010/iyun/125514.htm>
2. <http://azkurs.org/tehsilde-ikt-muhazireler-giris.html>
3. Сулла Р.В., Красовская Л.В. Информационные технологии в школьном образовании // Сборник статей Международной научно-практической конференции. - Белгород, 2017. -С. 521-523.